

БЪДЕЩЕТО НА ЗАПАДНАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ

Петя Пачкова*

В статията се прави опит да се анализират основните методи и средства за по-трайно и справедливо решаване на въпросите с мигрантските потоци, заливащи Европа.

Ключови думи: самоограничаване, миграция, ислямски фундаментализъм, християнски фундаментализъм.

Икономически мигранти и бежанци заливат Европа. Поради голямото им количество и други причини, увереността и агресивността им нарастват. Рушат и психологическите, и физическите бариери, не са склонни да се съобразяват с имиграционните политики на европейските страни, налага се те да бъдат променяни.

Възниква въпросът – доколко е застрашен нашият свят, как да регулираме тези миграционни вълни, доколко това е възможно, какви да са средствата, доколко можем да се възползваме от мигрантите за икономическия и социалния просперитет на европейските народи. Според мен решенията трябва да се търсят в редица посоки, част от които са твърде различни от тези, които масово се предлагат в публичното пространство.

Би трябвало западните индустриализирани страни да не водят агресивни войни по света, да не съдействат чрез икономическото, културното и медийното си поведение за увеличаване на проблемите на народите по света, които да ни го връщат под формата на религиозни фундаментализми, тероризми, бежански вълни и пр. Но тъй като това е заложено в същността им, то е фундамент в поведението на западната буржоазна класа и на нея ѝ е трудно да се откаже от агресивното си световно поведение може би трябва собствените ѝ народи да се опитват да я озаптят. Да се обединяват в името на по-хуманно отношение към жертвите на глобализацията и агресията на западния свят.

Но тъй като и повечето от обикновените хора са склонни да действат само под влияние на личните си егоистични интереси, те едва ли биха се включили в рационално хуманно поведение с такава цел. Напротив, част от тях вече се включват в неонацистки, ксенофобски, расистки, националистически движения, партии и действия с удобни за западната буржоазия практика и идеи. Включват се в разгарянето и на християнския фундаментализъм. Чрез всички тези явления изливат гнева си върху грешните субекти.

Друга част от тези народи ще се включат в борбата за по-справедливо преразпределяне на световните блага, за озаптяване на алчността на западните елити, за минимизиране на тенденцията към увеличаване на социалното неравенство, за по-хуманно и справедливо отношение към мигриращите хора по света. Ще се включат в борба за използването на труда, младостта и жизнеността на имигрантите и бежанците в по-малко дискриминиращи ги и в същото време смислени икономически и социални проекти в своите държави.

Но всъщност единственият по-траен и справедлив начин за овладяване на бежанските вълни, на миграционните процеси е политика на самоограничаване на апетитите на западните чуждестранни инвеститори, на транснационалните корпорации, така че да източват по-малко от богатството на страните, в които правят своите филиали. Начинът е да се постараят да си наложат по-справедливи механизми за разпределение на богатствата. Начинът е да се преодолеят неолибералните мантри за пълното отваряне на националните пазари за чужди инвеститори, тотална приватизация и минимизиране на държавата и да се задържа изтичането на капитали от бедните към богатите страни, да се засили държавното инвестиране и да се залага на подоходното облагане. Златният милиард не бива да блокира промишленото развитие на останалите милиарди с егоистичната цел да опази природните ресурси за себе си. Някои автори поставят под съмнение тезата, че населението на света е 7 милиарда. Според тях количеството на световното население се преувеличава, за да се плашат народите от Златния милиард, че ресурсите за тяхното благосъстояние са по-застрашени, отколкото всъщност са. И съответно да се съгласяват да подкрепят агресивната политика на своите правителства.

„Икономическата миграция може да бъде ограничена до символичен минимум само когато се постигне относително изравняване на качеството на живота в различните континенти, държави и региони вътре в държавите” (Ангелов 2015). А за това е необходимо в много по-голяма степен да не се пречи на другите страни и народи да се ползват от собствените си ресурси. Необходима е лява политика с цел по-

справедливо разпределение на доходите не само в рамките на националната държава, но и в световен план.

Би трябвало същите икономически субекти да се самоограничават и в рамките на собствените нации – в нарушаването на трудовото законодателство, в засилената експлоатация, особено на някои социални групи. Би трябвало в международен и национален план да се мисли за по-хуманно разпределение на съвкупното работно време, така че да не се получава пренатоварване на някои категории хора с едно, две и повече работни места, а на други – пълно разтоварване и оттам липса на доходи и човешко достойнство. Работни места трябва да има и за мюсюлманите, особено за младежите. В брюкселския квартал „Моленбек“ има рекордна младежка безработица, както и рекордна радикализация. Вместо да се дават повече пари за полиция и камери, тези пари могат да се дават за образование и работа. Вместо полицейска държава – може да е отново по-социална държава.

На Европа не ѝ трябва по-нататъшно етнизирание на класовите отношения. Както казва Андрей Райчев „като цяло имигрантският проблем в Европа не е създаден от имигрантите, а от Европа... Тук става дума за трайна тенденция Европа да внася пролетариата си. Почти всички хора на физическия труд в Западна Европа са чужденци, и то не от Източна Европа, а точно от арабските страни и Турция... Като внасяш пролетариата си, правиш огромна грешка – етнизираш класите. Към класовото противопоставяне... добавяш и етническо... Не случайно терористите са сред второто поколение имигранти, децата на първото поколение. Това са хора, осъзнали своето запушено положение в новото общество. Първото поколение добре помни бедността, от която е излязло, има донякъде благодарност към страната, която ги е приела и осигурила по-човешки начин на живот. Но децата им не искат да метат и да си траят. Боя се, че това е препятствие, с което Европа няма да се справи. Ще продължават да търсят начини да внесат пролетариат, който работи и си мълчи” (Инт. с Андрей Райчев 2015).

Докато в богатата Белгия и Брюксел има квартали като „Моленбек“, ще има и джихадисти. Сърцето на Европа е станало прекалено похотливо, несправедливо и егоистично. Затова е болно и от екстремизъм – не само мюсюлмански, но и немюсюлмански. „Под сърцето си Европа ражда екстремизъм. „Моленбек“ е символ на всички проблеми в богатата Европа. Квартал, който се е превърнал почти в гето. Хиляди младежи с имигрантска история, които прекарват ден след ден там без работа и без перспектива. Някои от тях се замесват в дребни престъпления. Други стават

наркодильри. Не малко се включват в гангстерски групировки. А една част се радикализират. До смърт” („Моленбек” - квартал... 2015).

„Какво прави възможно съществуването на "Ислямска държава"? Същата тази алчност и цинизъм на елитите в света - готови да купуват и продават всичко. Наскоро бившият британски премиер Тони Блеър призна, че има "елементи на истина", че инвазията през 2003 година в Ирак е довела частично до появата на "Ислямска държава". Ще припомня, че тогава три европейски страни, членки на НАТО и на ЕС, се възпротивиха на войната - Франция, Германия и Белгия. Но пък източноевропейските страни, новите демокрации, които наскоро бяха приети в НАТО, с ентузиазъм подкрепиха коалицията. Сред тях Полша, Унгария, Словакия - тъкмо онези, които днес най-силно се противопоставят на това да приемат бежанци. Това несъмнено е откровен политически цинизъм.

Ако нещо съсипе Европа, това ще бъдат алчността и цинизмът, а не "Ислямска държава" с нейните терористи. Алчността, която отхвърля солидарността между европейците и бежанците, както и между самите европейци. Цинизмът, който позволява да не бъдеш по никакъв начин отговорен за онова, което съвсем наскоро си направил” (Тодоров 2015) .

Докато големите икономически и политически субекти не се съгласят на самоограничаваща ги политика ще продължаваме да си губим времето в мъдруване върху палиативни и временни имиграционни политики, ще се вайкаме за загубата на идентичност на нашата цивилизация, дали да използваме квоти или не и др. под. неефективни решения.

Засега европейската буржоазия се опитва да се обединява и да затвърждава позициите си, да увеличава печалбите си за сметка на обедняването на европейските и другите народи. Една от важните институции в това отношение е създадената през 1983 г. Европейска кръгла маса, обединяваща представители на 45-те най-големи корпорации в Европа, които са и участници в Билделбергския клуб. В момента най-важният въпрос пред кръглата маса е създаването на Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство, с помощта на което трябва да се гарантира пълния контрол на транснационалните корпорации над икономиката и социалната сфера, като се сведе до минимум държавната намеса, отворят се напълно пазарите и се деградира социалната политика (Четверикова 2015). Депутатите в Европейския парламент са склонни без обществени обсъждания да подкрепят това партньорство. А европейските

народи са толкова дехомогенизирани, че, и да искат, едва ли биха могли да направят особено много за предотвратяването му.

В статията си „Световната банка нокаутира бедността?“ Валери Найденов се опитва да съзри намерение за известно самоозапяване на международната буржоазия в последния доклад на Световната банка (Найденов 2015). Засега е под въпрос дали става дума за действително такова намерение или за поредното лицемерие.

Поведението на икономическите субекти на Северна Америка и Европа, на транснационалните корпорации е най-съществената причина за тенденцията към нарастване на социалното неравенство, на бедността по света. Това е поведение на грубо икономическо експлоатиране на природните и човешки ресурси на по-бедните страни. Политическите елити в защита на техните интереси провеждат поредици от външни интервенции, стимулиране на граждански войни и заговори за сваляне на легитимни правителства в различни страни, в това число мюсюлмански. Не може да се очаква, че при това положение останалият свят няма да реагира и да търси начини за собственото си съхраняване. Природните ресурси, които търси западният свят в тези страни, са им необходими за собствената им модернизация и догонване на жизненото равнище на хората от европейските и другите развити държави (Аладжов 2005: 71-72). Шестте милиарда няма да се дадат без бой на Златния милиард.

Западният свят е много уязвим и по технически причини, поради концентрацията на производствените и социалните си ресурси като същностна характеристика на индустриалния и постиндустриалния период. „Златният милиард не би издържал масирана и комбинирана терористична атака едновременно срещу цели в области с висока плътност на населението и срещу невралгични точки от националната инфраструктура (язовири, големи комуникационни възли, мостове, ядрени електроцентрали, туристически центрове и центрове за забавления). Подобен апокалипсис ще бъде нещо ужасно, но държавният тероризъм върху исляма, упражняван сега от Златния милиард“ (Гиндев 2006: 76) в Ирак, Сирия и Афганистан е същото.

Обикновените хора би трябвало да не се включват в ксенофобски, неофашистки организации и практики. А да принуждават правителствата си да не водят агресивни войни. Тези организации и практики всъщност задълбочават проблемите на обикновените хора, на страдащите от глобализацията, както и на мигрантите, а съдействат в същото време да се пълнят джобове на експлоатиращите ги.

За съжаление в Европа се засилва влиянието на политическите партии, които застават по-категорично зад християнския фундаментализъм и зад ксенофобските настроения. Примери за това са електоралните резултати на партията на Лео Пен и неговата дъщеря, на ксенофобски и неофашистки партии в Австрия, Германия и други страни. На изборите през 2015 г. в Полша парламентарно мнозинство спечели партията на Ярослав Качински, която е със силна католическа ориентация, както и с антибежански внушения. А освен това в парламента не влизат леви партии, което означава, че полският народ предпочита краткосрочната стратегия за оцеляване и не иска да се включи в ново по-справедливо преразпределение на общественото богатство. Управлението на Виктор Орбан в Унгария също съдейства за подобна ориентация на унгарската политика.

По-правилно стратегически би било европейските народи да се включат в по-леви политики и организации, които да водят реална лява политика – в национален и международен план. Няколко десетилетия доминираше силно дясна политика, поддържана и от претендиращи да са леви партии. Например социалдемократическото управление в Германия изобщо не съдейства за намаляване на социалното разслояване в страната, а напротив (Аладжов 2006). Уж лявата БСП в България - също. От своя страна, буржоазните европейски правителства толерират развитието на неонацистките и ксенофобските идеологии и практики, а пречат на развитието на левите идеологии. Ляво настроените европейци могат да съдействат за стратегическото и по-перспективно озаптяване на десните мераци на собствените си буржоазии и неразумното поведение на части от западните народи.

Работата на Световния социален форум е форма на борба за преразпределяне на ресурсите в самите развити страни, пледиране за самоограничаване. Такъв характер има идеята за данъка Тобин. Но тези форми на недоволство са недостатъчни за извършване на спасителното преразпределение на богатата. Те трябва да се допълнят от съзнателна политика на международната буржоазия и най-вече на основните й прослойки да се самоограничат в своята алчност и потребление, да съдействат за по-справедливо разпределение на богатствата, на работното време. В името на оцеляването на капитализма. А такива примери в историята има.

В Западна Европа след Втората световна война се установява така наречената „социална държава”, с развиване на системата за социално осигуряване, с намеса на държавата в делата на бизнеса, регулиране на пазара и дейността на монополите и т.н. В САЩ след Голямата депресия американската буржоазия в лицето на правителството

на Франклин Рузвелт се опитва да предприеме такова самоограничаване в рамките на страната. Подхваща големи реформи в сферата на социалната политика. По това време се осъществява преход от отделни обществени осигуровки към обществено осигуряване. На жестоко пострадалия от икономическата криза американски народ се предлага стратегия за по-развита социална политика, за осигуряване на по-висока степен на социална сигурност.

Страните с държавен капитализъм в така наречения „социалистически лагер” също развиваха интензивна социална политика.

Конкуренцията между „капиталистическия” и „социалистическия” лагер беше един от основните фактори за развиване на „социалната държава”. Ниската степен на социална диференциация в „социалистическите” страни, сравнително скромното потребителско поведение на „социалистическата” номенклатура, наподобяващо пуританското поведение на ранната буржоазия в протестантските страни, играеше озаптяваща роля за алчността и на западните икономически елити. Политиката на интензивна и нарастваща грижа за много аспекти от битието на гражданина в „социалистическите страни” впечатляваше западните граждани и съдействаше за повишаване на техните претенции към собствените им елити. Не случайно въпреки налагането на недемократичния Сталинов режим в Съветския съюз с неговите прояви на репресивност, особено през 30-те години на 20 век, големи западни интелектуалци хвалят този режим като пренебрегват репресивността му и се възхищават на други негови страни – грижата за повишаване на образованието, развиване на здравеопазването, осигуряването на работни места в бързо развиващата се съветска индустрия.

Налагането на социалдемократическите идеологии и партии, включването на комунистическите партии в управлението на редица западни европейски страни /например Франция/ след войната съдействаше за развиването на социалната политика на тези страни.

Лека-полека тази развита социална държава започна да деградира в етапа на глобализацията на капитализъм. Най-важното доказателство за това е взривното нарастване на социалното неравенство. Един от факторите за това е липсата на „социалистическия” лагер с неговата активна социална политика като полезна провокация спрямо западната социална политика.

Част от решението на мигрантския натиск е в не толкова нахално и безочливо месене във вътрешните работи на други страни и народи от страна на САЩ и НАТО.

„Износът на демокрация е погрешен ход, защото развитието на мюсюлманския цивилизован свят е въпрос на дълъг период на еволюция! Погрешен ход, защото избраният глобален враг се оказва защитник именно на тази система и този свят! Затова трябва да се търсят други подходи (цивилизовани) за взаимодействие и интегриране на различните ценностни системи. Особено за политическата модернизация на ислямския свят” (Маринов 2005: 92-93).

Това може да бъде донякъде постигнато чрез по-активната политика на Русия и Китай като опонент и съдържателен фактор. В тази връзка е и развитието на идеята за евразийското сътрудничество, за създаване на общо Евразийско икономическо пространство. Не случайно тази тема става все по-модерна в полето на научните и обществени дискусии.

За това може да съдейства и политиката на по-малките и по-бедни страни в Европа, каквато е и България. Едно от нещата, които могат да правят е по-критична и национално отговорна политика спрямо участието в тези агресии, както и по-толерантна политика спрямо Русия и Китай. Защото Русия през последните векове е играла ролята на важен фактор за определяне на съдбините на Европа. Тя спря Наполеон и от Русия започна началото на неговия край като агресор. Тя обърна нещата във Втората световна война и сложи началото на края на хитлеристкия режим. Не се знае днес с помощта на Китай и други страни дали няма да положи началото на края на сегашното статукво начело със САЩ и НАТО. Хубаво би било да увеличи военните си бази по света, защото сега съотношението на руските към американските е много малко към огромно количество.

Китай, мюсюлманските общества в Азия и други страни и народи логично са срещу западните аспирации да се оформи света по техен образ и подобие. Част от населението на тези общества емигрира в западните поради икономически или политически причини, но и защото са привлечени ценностно от тях. Но по-голямата част се опитва да запази своите ценности, специфика, национален интегритет, да се бори с агресивността на западната цивилизация дори със средства като ислямския фундаментализъм и тероризма.

Днес можем да търсим такъв алтернативен център и в Латинска Америка, където се прави опит за водене на по-леви политики.

Оформянето на други световни центрове, конкуриращи се със САЩ и Европа, нарастването на всички форми на недоволство от сегашното статукво в света, е обективна тенденция. Ще се засилва натискът на другите общества върху сегашните

доминиращи в международен план сили за преразпределяне на световното богатство и озаптяване на тенденцията за увеличаване на социалното неравенство в световен мащаб, за озаптяване на тенденцията богатата да се концентрират в богатите страни, да ги правят все по-богати, а бедните да стават все по-бедни.

Тази тенденция може да се забави само с промяна на политиката на Великите сили. В историята те никога не са предавали доминиращите си позиции без бой. Но днес, в условията на новите видове оръжия, на техническите възможности западната цивилизация да бъде унищожена може би ще се наложи преди трета световна война да се съгласят на известно преразпределяне на позициите.

Всъщност самата „християнска“ цивилизация е сериозно разслоена. Много е актуален въпросът за това дали мюсюлманският свят с неговите фундаментализми и имигранти или братята-американци с тяхната борба за надмощие са по-големите врагове на Европа?

САЩ от двадесети век се стремят да поддържат доминиращата си позиция в света в зависимост от ситуацията повече или по-малко опитвайки се да вкарват Европа в проблеми. По време на Втората световна война те не бързат особено много да влязат в сериозна схватка с Хитлер и да помагат на европейските страни. Поизчакват тези страни да се пообезкръвят, да се поразрушат и тогава, виждайки, че Съветският съюз може да се окаже основен победител, влизат във войната с цялата си мощ.

В момента САЩ са тръгнали към своя залез като световна сила и конкуренцията им с Европа е на нов етап. Поддържането на сериозни миграционни, религиозни и други проблеми за европейците вероятно влизат в стратегията им за оцеляване като доминиращ световен фактор. За да удържат своята доминираща световна роля в рамките на доктрината за „новия световен ред“ им трябваше повод да нанасят удари по света в зависимост от своите интереси. „Икономическият колапс на САЩ бе отложен! Геополитическата цел за световно доминиране получи допълнителен геополитически хоризонт за реализация чрез новия, при това глобален враг“ (Маринов 2005: 95). Трябваше им да превърнат тероризма и исляма в основни врагове на човечеството, особено на западната цивилизация. Европейските елити също преувеличават опасността от ислямизация на западния свят, вярват, че дестабилизацията на мюсюлманския свят ще им донесе позитиви, но би трябвало да преосмислят плюсовете и минусите от подобна политика.

Друго средство за борба срещу Европа е опитът да се всяват между европейските страни противоречия и проблеми. Шансът на Европа е да стане по-

самостоятелна и критична спрямо външната политика на САЩ, да им противодейства. Но това е трудно осъществимо поради натиска от САЩ, чиято мечта е военнополитическото им превъзходство чрез НАТО да се продължи и с организираното им икономическо превъзходство чрез „икономическа НАТО” (Аврейски 2015). Трудно осъществимо е и поради интересите на европейската буржоазия и европейските народи, на така нареченият Златен милиард. Те искат да запазят благополучието си дори с цената на създаване на проблеми на други народи, дори с цената на това да закъснеят с осъзнаването на рисковете от своя егоизъм, дори с цената на това да не реагират навреме на егоистичните интереси на САЩ. Краткосрочните интереси пречат на дългосрочните.

И в конкретната кризисна ситуация САЩ демонстрират господарското си поведение спрямо Европа. Например не предоставят винаги на останалите европейски страни, т.е. на съюзниците си, необходимата и налична информация, която имат, за потенциалните и актуални терористи. „Правителството на САЩ сега превръща мигрантите в политически горещ картоф, който да се използва в стратегически и демографски план като оръдие срещу интересите на ЕС. Многохилядните мигрантски потоци могат да послужат за безпрепятствено прехвърляне на ислямски терористи – джихадисти в Европа. Европейски специалисти по сигурността правят предпазливи допускания, че ако само един процент от мигрантите са джихадисти, при дошли до сега само през тази година около 600-700 хил. души, това означава, че вече са прехвърлени 6-7 хил. добре обучени и авантюристично калени терористи. През следващите години ще се прехвърлят още хиляди терористи” (Ангелов 2015). След ударите на Русия по Ислямска държава вече се говори за всекидневно бягащи от Сирия джихадисти. Саудитска Арабия съдейства на това с имиграционната си политика и с проамериканското си управление. Вероятно и по настояване на САЩ, не отваря широко вратите си за бежанците, но обещава да строи джамии в Европа. Но има вероятно и друго – арабските страни се страхуват да приемат бежанци, защото знаят, че част от тях са екстремисти и могат да подпалят и тяхната черга.

Съзнателното сриване на предишни режими, които са осигурявали известно равноправие между ислям и християнство, има за резултат масовизиране и ожесточаване на преследването на християните и християнството в тези страни. Така се съдейства за промяната в баланса на силите между религиите и за сериозни и болезнени промени в културно-религиозния им ландшафт, както и на този в Европа. Борбите между различните конфесионални групи засилват хаоса в съответните страни,

увеличават миграционните потоци. Политическите елити в Европа плачат в публичното пространство за тези промени. В същото време съдействат на САЩ в предизвикването на този хаос. Явно зад тази двойствена политика стоят интересите на транснационалните корпорации, които се опитват да сложат ръка върху природните ресурси в доведените до хаос държави и региони. А миграционните потоци съдействат за просперитета на важен клон на организираната престъпност – този, свързан с трафика на хора (Начев 2015). Задоволявайки техните интереси управляващите елити всъщност водят до необратими промени в етноконфесионалния характер на държавите си.

В борбата за власт между Европейския съюз и САЩ Европейският съюз претендира, че стои зад идеята за многополюсен свят, за разлика от идеята на американците за еднополюсен свят с доминация на САЩ. Но тази претенция е по-съответстваща на фактите най-вече по отношение оспорването на доминацията на САЩ. След разпадането на „социалистическия” лагер и присъединяването на новите членки на съюза Европа се почувства по-силна и започна да мисли за по-самостоятелно бъдеще, по-голяма независимост от Големия американски брат. Въпросът е обаче дали наистина ще дава по-голям шанс за развитие на другите региони по света, в това число чрез самоозаптяване на мерациите на европейските корпорации за прекомерни печалби на гърба на другите страни и народи.

Част от решението на проблема с миграцията е западните страни, най-вече САЩ, да не подпомагат терористични организации като Ислямска държава и др. подобни. Редица държави, които се обявяват за противници на терористичните организации, всъщност са техни поддръжници, като се започне със САЩ. Редица западни държави уж се борят с Ислямска държава, а купуват нефт и паметници на културата от нея. А западноевропейски фирми й продават оръжие. Т.е. плачът за жертвите на последните терористични актове във Франция от страна на държавните ръководители е лицемерен и смешен плач.

«Турция декларираше на думи, че воюва с ИД, докато в същото време купуваше на безценица от джихадистите петрол. Печалбата беше толкова голяма, че накара един от синовете на Ердоган да основе собствена петролна компания. Е, все пак е легален бизнес, ще кажат някои, но след като бяха публикувани снимки на маса на Билял Ердоган с двама от полевите командири на ИД в гр. Мосул, всички въпроси и отговори отпаднаха» (Гърдев 2015).

Саудитите не само, че не пречат на частни лица и фондации да спонсорират «джихадистите» в Сирия, но и използват свои канали, разузнаването и вътрешното министерство за доставките на оръжие за ислямистите в Сирия и Ирак (Георгиев 2014).

Друга част от решението е да се възстанови държавността в Либия, Сирия, Ирак (Найденов 2015) и други подобни страни. В момента САЩ и Европа късогледо правят точно обратното – насърчават хаоса в тези страни, всеки следвайки собствените си интереси. Крайбрежните африканските и азиатски страни служеха за преграда пред имигрантските вълни към Европа. Премахването на авторитарните режими в тях и довеждането им до хаос и бездържавност отпусти бента пред тях. В рамките на ксенофобската си идеология и политика Марин льо Пен прави разумно предложение – да се формира алианс с режима на Асад, който е по-малкото зло.

„САЩ се оказват раздвоени между перспективата за превръщането на Сирия и Ирак в жизнеспособни държави, което би довело до краха на Ислямската държава и другите терористични организации, и перспективата да се ориентират към една по-малко мащабна цел, а именно – отслабването на ИД и удържането му далеч от Америка, но запазване на заплахата на американските съюзници от Арабския полуостров... най-вероятно ще се ограничат с намирането на частично решение на проблема” (Георгиев 2014: 58).

Справедливо, но временно решение би било кой колкото бомби е хвърлил, толкова имигранти и бежанци да приюти. „Това означава, че поне 60 на сто от бежанците трябва да заминат за САЩ, която все пак е лидер на свободния свят и неговите хуманитарни бомбардировки. Втората след лидера очевидно е Великобритания... Албионът бе винаги пръв помощник на САЩ във всичките човеколюбиви агресии. Да приеме 10 на сто от хората, чийто живот е разрушен благодарение на нея. Сред виновниците за Либия са Франция, Канада, Италия, Турция, Норвегия и така нататък – общо 18 натовски държави, плюс Катар...” (Найденов 2015).

Част от решението трябва да се търси и в използването на мигрантите за развитие на западната икономика, но по по-справедлив начин.

От една страна, бежанците и имигрантите са нужни за икономиката на европейските страни. Те могат да съдействат за съживяване на европейската икономика. Бежанците заемат работни места, но и ги създават. Въпросът е да се балансират работните места между местните и тях. Но това е доста трудно, когато няма достатъчно работни места за местните жители или буржоазията не желае да преразпредели фонд „Работно време” по по-справедлив начин. Въпросът е откъде ще се

вземат работни места за имигрантите и бежанците. „Най-големи опасения сред икономистите, алармиращи за "умирането на Европа", пораждат две тези, които сами по себе си са доста спорни. Първата е, че Европа се нуждае от имигрантите, защото "умирането ѝ" води до недостиг на работна ръка. Последният аргумент е донякъде основателен за следвоенните години, когато големите предприятия в индустриално развитите западноевропейски държави страдат от недостиг на работници. От имиграцията печелят мощните по онова време икономически отрасли, нуждаещи се от неквалифицирана и колкото се може по-евтина работна ръка. С нарастването на производителността, с постепенното намаляване ролята на индустрията, все по-голямата нужда от квалифицирани кадри и евтино производство в чужбина, макроикономическата ситуация се променя радикално. Така, нарастването на производителността води до това, че днес много по-малко хора, ангажирани в производството, могат да изхранят цялото население на една страна. По-голямата част от европейските икономики са изправени пред ключовия проблем, как да намерят работа на собствените си граждани. Не случайно през последните години нивото на безработицата в европейските държави е устойчиво високо” (Петров 2015). Така че икономическото им използване без с това да се задълбочат проблеми на много хора е трудно осъществимо. Като се има предвид и това, че за част от тях трябва да се отделят средства за социални помощи, за организация на интегрирането им.

Народите трябва да си дават сметка, че прекалената експлоатация на тези хора „може да улесни някои среди на европейския корпоративен капитал с евтина и непретенциозна работна сила, но ще закове последните пирони в ковчега на Социална Европа, за която са се борили в продължение на десетилетия много поколения хора на континента” (Ангелов 2015). Това възможно съживяване може да не е свързано с облагодетелстване на всички, а само на част от обществото. От прекалената експлоатация на бежанците печели най-вече икономическият елит. И политически не им пречат, защото не гласуват и не се месят много-много в политиката. А разходите по тяхното обгрижване се поемат от всички (Найденов 2015).

Готовността на тези хора да работят за по-ниско възнаграждение и затварянето на очите на местните граждани за това съдейства за общото падане на работната заплата поради увеличаване на конкуренцията сред работническата класа и десолидаризирането ѝ. Като се прибави общата тенденция към падане на доходите на все по-големи маси от хора в европейските страни поради характеристиките на

глобализацията причините за отрицателни емоции спрямо чужденците са все повече и все по-актуални за все повече хора.

Така че и използването на чужденците за развитие на европейската икономика трябва да е по подходящ начин – в това число с повече уважение и към техните права – трудови /по-справедливо възнаграждение, ограничаване на дискриминацията им/, социални и политически /участие в политическия живот/. В противен случай те ще продължават да се капсулират в своите общности и ще продължават да бъдат източник на терористи.

Един интересен резултат от нашествието на мигранти в София се оказва частичното решаване на проблема с бездомните кучета, който не може да бъде решен повече от 20 години от всички правителства. Оказва се, че част от мигрантите нямат бариери пред яденето на кучета, а и да имат, гладът им помага да ги забравят... Така че вече помагат на Столична община в това отношение. Разбира се за сметка на правилното отношение към тези наши домашни любимци...

Другата евентуална изгода е свързана с демографските тенденции. Имигрантите и бежанците имат по-висока степен на раждаемост. Могат да освежат застаряващата кръв на Европа. Но и това не е безпроблемно и е свързано с формулирането и налагането на разумна и справедлива политика. Засега големите западноевропейски държави Германия, Франция и Великобритания обират най-добрата част от миграционния поток. Това им помага и в частично решаване на демографските проблеми. Освен това към тях продължава да тече потокът от мигриращи от по-слабо развитите европейски държави граждани. В същото време в по-слабо развитите европейски държави демографските проблеми се задълбочават много по-бързо и болезнено. Това вероятно ще води до приемане на политиката на привличане на имигранти за подмладяване на населението като едно от малкото средства за решение на въпроса със застаряването. Това обаче предполага и приспособяване към мисълта за неизбежните промени в културно-религиозната обстановка в съответните страни.

От друга страна, при политика на по-справедливо разпределение на богатата и ресурсите между народите би могла да намалее миграцията на млади и способни за възпроизводство хора от по-слабо развитите към по-развитите европейски страни, което е основна причина за демографската катастрофа в някои от тях. И приемът на имигранти да не е толкова необходим.

„В Европа, където от края на 90-те години се наблюдава естествен спад на населението (най-вече в източноевропейските държави), миграционният прираст не

само го компенсира, но и осигурява умерен ръст на населението. Но, както сочат прогнозите, още през следващото десетилетие миграционният прираст (дори ако запази сегашното си равнище) няма да може да компенсира естествения спад на населението и жителите на региона ще започнат да намаляват“ (Шчербакова 2014: 58).

Всъщност основният демографски проблем не е в намаляването на европейското население, а в неговото застаряване. И оттам натискът върху трудоспособното население и пенсионните фондове.

Част от решението е и борбата със засилената десекуларизация на нашите по определение светски общества. Едва ли спасението от прииждащите чужденци е в развитието на християнски фундаментализъм като противодействие на ислямския. През 2006 г. Богдана Тодорова пише, че „днес две от монотеистичните религии – християнството и ислямът, принуждават европейците да се борят за светското, както никога преди“ (Тодорова 2006: 66). Не съм сигурна, ако това е било валидно преди десетина години, дали и днес е валидно. По-скоро ми се струва, че има две борещи се помежду си тенденции. От една страна, е засилването на борбата срещу религиите, за опазване на светскостта на нашите общества. Но, от друга страна, е налице тенденция на развитие на християнски фундаментализъм като реакция на ислямския.

Големите буржоазни революции идват със своя светски, антирелигиозен заряд. Не християнски фундаментализъм е решението (Badley 2005: 407-419), а самоозаптяване на международната капиталистическа класа в името на собственото ѝ оцеляване, а оттам и на оцеляването на западната цивилизация. Иначе наистина бедността и безработицата в собствените ни страни, както и нахлуващите отвън човешки вълни ще застрашат по-нататъшния просперитет на същата тази класа и на съответните народи. Ще променят в известна степен европейската култура, религии, ценности. И никакъв християнски фундаментализъм няма да ги спаси. Християнският фундаментализъм само ще облекчи тези, които ще се възползват от бежанците и ще влоши допълнително положението на тези, които ще увеличат разходите си заради тях.

Обикновените хора, жертвите на глобализацията и от Изток, и от Запад би трябвало да са заинтересовани от борбата срещу религиозната манипулация по принцип, защото именно те са основната ѝ цел. И ислямският, и християнският фундаментализъм им пречат да се обединяват в името на решаването на икономическите и социалните си проблеми. Тяхната борба срещу негативните последици от глобализацията, срещу увеличаващото се социално неравенство, срещу нарастващата алчност на съвременните елити би трябвало да е обща. Би трябвало

заедно да противодействат на изкуственото им противопоставяне по линия на религии, етнически произход и др. под. Защото жертва на глобализацията са и обикновените християни, и обикновените мюсюлмани. Защото религиите винаги ги противопоставят и насъскват едни срещу други, макар и в различна степен и форми в различните исторически периоди. А от това печелят други...

Част от решението на проблемите е и в поведението на самите мюсюлмански страни. Доколко и как ще реагират на западната агресия, доколко и как ще пазят ресурсите си, доколко и как ще се модернизират. Процесите, които са започнали да текат там във връзка с модернизирането им, ще оказват решаващо влияние върху желанието на народите им да бягат в Европа. Важно е и как се реализира процесът на десекуларизация на тези общества, доколко е съобразен със социално-икономическите процеси и тенденции. „Арабският свят ще започне да се реформира, когато държавите отделят религията от светския живот. Когато светската власт поеме функциите, които в момента е дала на религиозните водачи - образование, възпитание, досег с култура и изкуство, тогава арабските страни ще започнат да излизат от хватката на религиозните догми. В Европа това се е случило след времената на Инквизицията и е довело до Ренесанса.

Важно е и отношението към немюсюлманите в тези страни. Според Александър Дел Вале от 80-те години насам в целия мюсюлмански свят върви засилване на дискриминацията и гоненията спрямо християните (Инт. с Ал. Дел Вале 2014). А битките между християни и мюсюлмани, между сунити и шиити и т.н. улесняват експлоатацията на народите, грабежа от страна на свои и чужди господари.

Другото нещо, което арабските страни трябва да започнат да правят, е да разпределят по-справедливо богатата, с които държавата разполага, за да се намалява бедността и икономическата и социална несигурност на народите в тях. В страни като Кувейт, Катар, ОАЕ това се случва и там хората живеят по-спокойно и миролюбиво, не са така склонни да се занимават с ислямски фундаментализъм или тероризъм. В същото време и Иран, и Ирак, и Сирия също разполагат с петрол, но там приходите от него отиват основно за издръжката на елитите и за въоръжаване” (Инт. с М. Халаф 2015). Както западните управляващи класи и техните елити, така и източните управляващи класи ще трябва да се самоограничат в своите безмерни апетити към разкош, лукс и социална несправедливост. В противен случай проблемите на народите и между народите ще нарастват.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

- Аврейски, Н. (2015). Трансатлантическите отношения и противоречията между САЩ и Европа. - *Геополитика*, 4
- Аладжов, Ив. (2005). „Моралът” на световния икономически елит. – *Ново време*, 2
- Аладжов, Ив. (2006). Новата кафява заплаха в Германия. – *Ново време*, 11
- Ангелов, Ив. (2015). Миграционния пожар трябва да гаси този, който го запали! Американските власти са главният виновник за сегашното масирано преселение от Африка и Азия към Европа, Статията е публикувана за първи път във в. „Дума” на 2 септември 2015 г., след това в Pogled.info, 6 септември 2015. Аз цитирам по непубликуван вариант, предоставен от автора
- Badley, G. (2005). Against fundamentalism, for democracy: towards a pedagogy of tolerance in higher education. – *Teaching in higher education*, Volume: 10, Issue: 4, Pages: 407-419
- Георгиев, П. (2014). Блискоизточният джихад в контекста на стратегията на „управлявания хаос“. – *Геополитика*, 6
- Гиндев, Евг. (2006). Геополитическо и геостратегическо състояние на света в началото на XXI век. – *Ново време*, 4
- Гърдев, Д. (2015). Турция свали собствените си мечти в Сирия. – в. „Труд“, 25 ноември
- Инт. с Ал. Дел Вале (2014). Ислямистите са на път да изкоренят християнството в Близкия изток. - *Геополитика*, 6
- Инт. с Андрей Райчев, (2015). Четири рецепти срещу световния безпорядък в. „24 часа”, 20 ноември
- Инт. с Цв. Теофанов, (2015). Само война няма да унищожи „Ислямска държава”. - в. „24 часа”, 21 ноември
- Инт. с М. Халаф, (2015). Разпадът на Арабския свят в този му вид е неизбежен, в. „Сега“, 19 ноември
- Маринов, Г. (2005). Голямата геополитика на глобалния тероризъм. – *Ново време*, 2
- „Моленбек” – квартал на джихада. – в. „24 часа”, 21 ноември 2015
- Найденов, В. (2015). Световната банка нокаутира бедността?, в. „24 часа”, 8 октомври
- Начев, Йордан, (2015). Дехристиянизацията като съпътстващ фактор в геополитиката на контролирания хаос. - *Геополитика*, 6
- Петров, Н., (2015). Сбърканата имиграционна политика на Брюксел. – *Геополитика*, 4
- Тодоров, Ант., (2015). Терор? No pasaran!. – в. „Сега”, 17 ноември
- Тодорова, Б. (2006). Религията днес и европейските страхове. – *Понеделник*, 9-10

Шчербакова, Ек. (2014). Международната миграция и миграционната политика. – *Геополитика*, 6, 58

Юрий Табак, <http://www.pravoslavie.ru/smi/66814.htm>

* Петя Пачкова, доцент в ЮЗУ „Неофит Рилски”, България.